

О ОДУМИРАЊУ СЕЛА

Живко Вујић, Лакташка жупа – прошлост и садашњост, УГ „Жупа 22 с“, Лакташи, 2013.

Дјело „Лакташка жупа – прошлост и садашњост“ аутора Живка Вујића заслужује пажњу читалачке публике из више разлога. Ово је изврсна књига за демографе, географе, историчаре, статистичаре и све оне које интересује прошлост и садашњост овог прелијепог краја. Књиге ове тематике су врло ријетке и као такве су драгоцене. Управо због припрема и теренског рада које захтијева писање једног оваквог дјела, аутори се ријетко одлучују да приступе том послу. Вриједност дјела је много драгоцених података о становништву и његовом развоју у простору и времену. За похвалу је аутора прецизност и озбиљан методолошки приступ, који поприма обиљежја научног рада.

Тематика књиге је најбоље садржана у синтагми „све нас је мање“. Књига се одликује детаљним географским, историјским и хронолошким описима са мноштвом података. У неку руку то је књига опомене и упозорења о изумирању наших села, са поруком да је крајње вријеме да ми као друштво нешто подузмемо да се тај тренд заустави и да почнемо са постепеном ревитализацијом. Иако смо упознати са проблемима изумирања становништва, демографског старења, емиграције из руралних у урбана подручја бројчани подаци дају мјерљиву компнетну јачине тог процеса. Уз то, аутор наводи и карактеристичне примјере као нпр. реченицом: „По томе је карактеристичан дио Деветине гдје живе Каравласи, у којој има трипут више становника у раду у Аустрији него што их живи на селу, и безмало четири пута више празних кућа (50) у односу на стално насељене“. Аутор низом примјера, на једноставан и сликовит начин описује процесе који се у научним, демографским круговима назива „демографска транзиција“. Демографи и статистичари у овом дјелу могу пронаћи још један изазов. С обзиром да се насеља обрађена у књизи одликују изузетно прецизним просторним оквиром са јасно дефинисаним границама, отворена је могућност да се упореде подаци о становништву које је прикупио аутор са подацима добијеним пописом становништва 2013. године. Поређењем ће се видјети колико се разликују подаци добијени научном методом званичне статистике, у којој нису дозвољене импровизације и која као таква често зна бити штура, од података аутора до којих је дошао такође теренским радом, али другачијим, флексибилнијим приступом, који у неким случајевима може да боље опише стварно стање на терену.

Ауторов стил је јасан, једноставан и пријемчив сваком читаоцу. Искрено се надамо да ће подаци из пописа становништва олакшати аутору или групи аутора писање једне потпуне, свеобухватне монографије, како је он то и навео као жељу за неки будући период. Књига оваквог типа је можда могла бити употпуњена са понеком анегдотом и догодовштинама о људима који су препознатљиви у овом крају јер сигурно има таквих догађаја. А они би могле привући пажњу и шире читалачке публике, поготово људи из краја који се описује.

Горан Панић